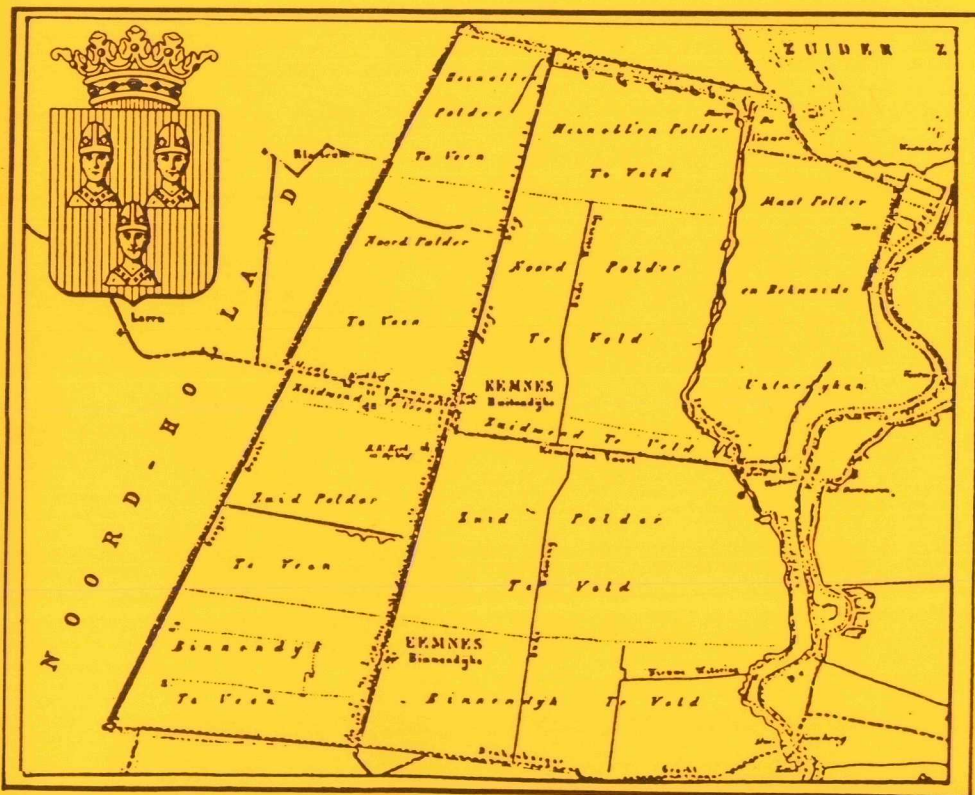
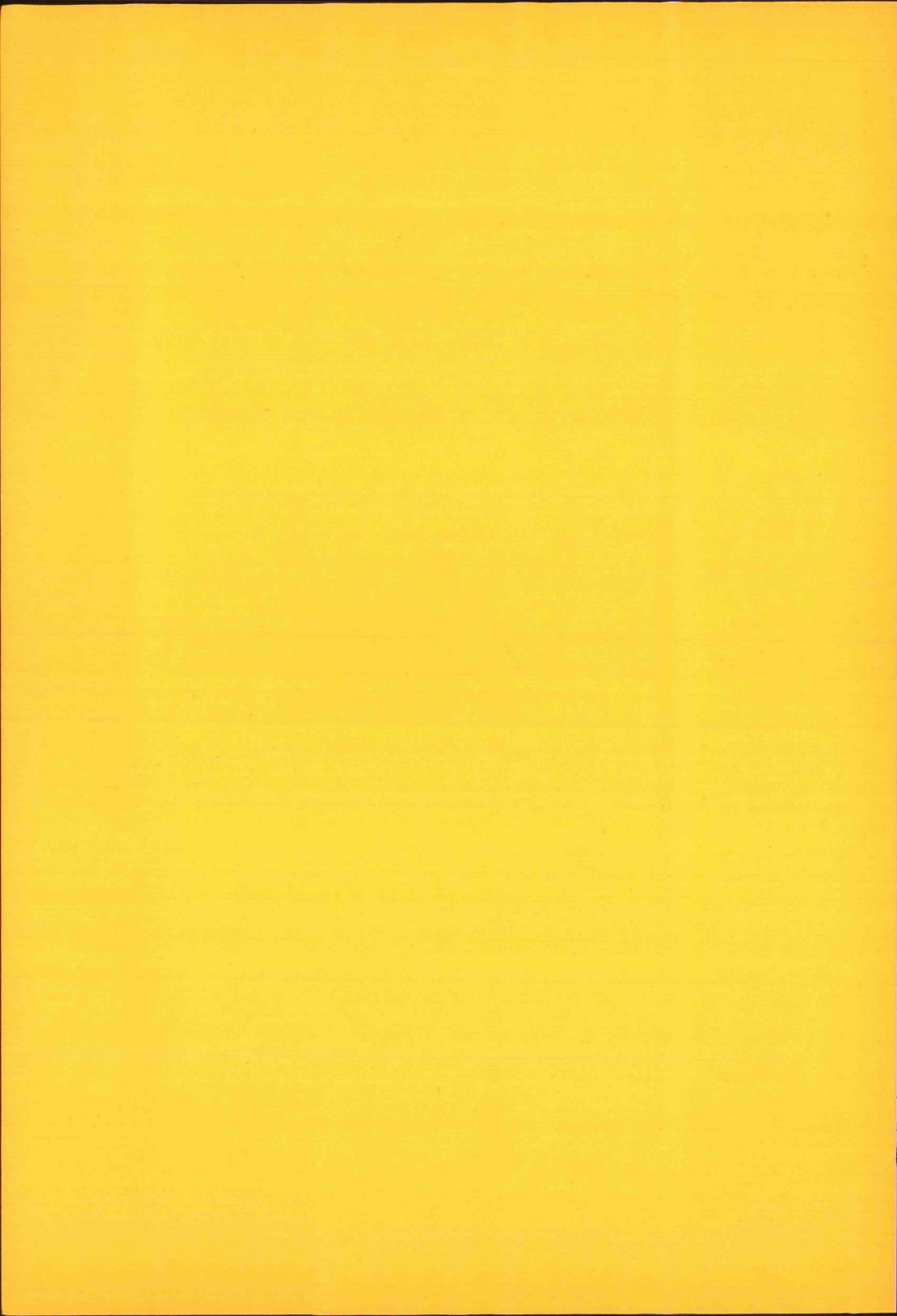

Historische Kring Eemnes

1997-1

Historische Kring Eemnes

mei 1997 jaargang 19 nr. 1.
verschijnt viermaal per jaar

Bestuur:

Voorzitter	T. Roodhart	Laarderweg 12
Vice-voorzitter	H. v. Hees	Kerkstraat 15.
Secretaris:	M. v.d.Schaal	Watersnip 14
Penningmeester:	F. Mol	Singel 11, 1261 XP Blaricum

Leden:

R.Ruizendaal	Laarderweg 31
C. v. Uffelen	Wakkerendijk 206
J. v. Wijk	Raadhuislaan 39

contributie H.K.E. f 25,--
per jaar. Voor leden buiten
Eemnes f 2,50 porti bijbetalen.
Girorekening nr. 2080362
Losse nummers kwartaalboekje
f 7,50

Ledenadm., adres-

wijzigingen en

verkoop losse
nummers:

B. van Wijk-Blom,
Raadhuislaan 39, tel. 5314689

Redactie:

Typewerk en

Correctie:

W. van Raaij, tel. 6012737

M. Achthoven, B.van Wijk

Het geheel of gedeeltelijk overnemen van artikelen is slechts toegestaan na toestemming van de redactie.

Doel van de vereniging is bevordering van de kennis van- en de belangstelling voor de geschiedenis in algemene zin en de geschiedenis van Eemnes, met aansluitend gebied, in het bijzonder.

Inhoud:

Van de redactie	2
Werkgroepen	3
Oudheidkamer	3
In memoriam	4
Tentoonstelling	5
Provinciale archeologische kronieken	6
Nieuw boek over Eemnes	7
Herinneringen	8
Korte geschiedenis van de families	
Koelewijn en Manten in Eemnes	13
Wie wil oud Eemnessers interviewen	50
Perikelen betreffende de gerechtskamer	51
Groeneveld geeft langzaam zijn raadsels prijs	55
Wie doet ermee? Wie weet ervan?	58
Schenkingen HKE	59

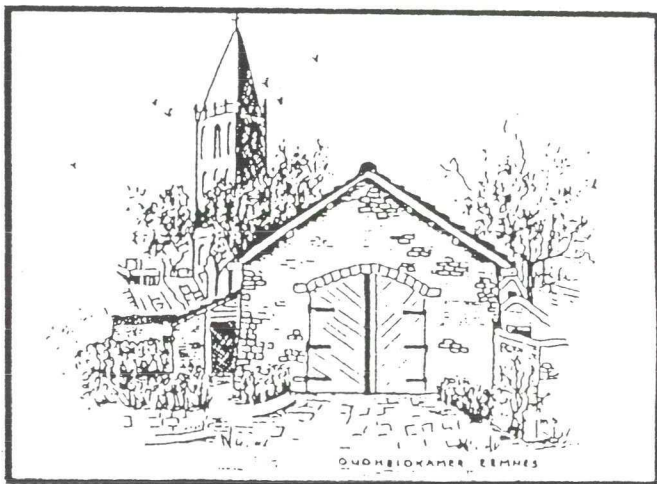
Van de redactie

Copy voor het volgende kwartaalboekje ontvangen wij graag voor 15 juni 1997.

Werkgroepen

Monumenten	M. Beel	Plantsoen 9	5313290
Biblio/ topografie	P. Kaarsgaren	Willemserf 78	5386676
Genealogie	H.v. Hees	Kerkstraat 15	5389849
Recent Verleden	vacant		
Klederdracht			
Eem-en Gooiland	L. Lankreijer	Aartseveen 94	5389198
Tentoonstelling	M. vd Schaal	Watersnip 14	5317093

Oudheidkamer

Oudheidkamer Eemnes

Raadhuislaan 2a

Telefoon 035-5382375

Geopend: Zaterdag van 14.00 - 16.00 uur

Toegang gratis.

In Memoriam

Ben van Raay

Ons bestuur en daarmee de Historische Kring Eemnes is geconfronteerd met een gevoelig verlies. Op 10 april jl. is onze Ben van Raaij overleden. Het kwam voor ons niet als een onverwacht bericht. Al langer volgden we zijn ziekteproces op de voet. Nu hij niet meer in ons midden is, realiseren we ons extra sterk hoe waardevol hij voor de Historische Kring Eemnes is geweest.

Ben was een man van het eerste uur. Al bij de oprichting van de Historische Kring Eemnes, in het begin van 1979, meldde hij zich aan als lid. Ruim twee jaar later, in juni 1981, begon hij met zijn medewerking aan de redactie van ons kwartaalblad. Langzaam maar speciaaliseerde hij zich als de man die de gehele lay-out van ons blad voor zijn rekening nam. Hij deed dat met grote zorg en nauwkeurigheid. Jarenlang heb ik zo met hem mogen samenwerken. Er was tussen ons een soort bondgenootschap. Ben werkte met liefde aan zijn boekje, ik bracht met plezier de door mij en anderen geschreven artikelen. Ook al kon ik niet altijd op tijd aanleveren, Ben heeft nooit één wanklank laten horen. Nadat alles uitgetypt was, zorgde Ben ervoor, dat al het materiaal in de goede lay-out werd aangeleverd voor de drukker. Zo heeft Ben op de voor hem kenmerkende bescheiden wijze jarenlang bergen werk verzet. Weinigen beseften wat dit om het lijf had en hoeveel uren hij er in stilte in had gestoken. Het resultaat was er wel naar: een goed verzorgd blad, dat steeds meer lezers kreeg.

Ben deed nog meer! Naast zijn redactionele werk, heeft hij vanaf maart 1988 ook gewerkt

als bestuurslid van onze Historische Kring. Hij deed dat serieus en met toewijding. Hij dacht over alles goed na, nam geen risico's en was zeer principieel.

Tot het laatst is Ben erg betrokken gebleven bij het werk van onze Kring. Eigenlijk konden we geen afscheid nemen van elkaar. Nu is het toch zover. Wij zijn Ben zeer dankbaar voor al het werk, dat hij voor de Historische Kring Eemnes heeft gedaan. Het was voor ons bijzonder aangenaam om met zo'n sympathiek man samen te werken. We zullen de herinnering aan Ben levend houden. We wensen zijn vrouw Henny en dochter Wilma en verdere familie veel sterkte in de komende tijden.

Namens het bestuur
Henk van Hees.

Tentoonstelling

De oudheidkamer van Eemnes heeft weer een nieuwe tentoonstelling nl. "100 jaar dopen in Eemnes".

Wij danken de mensen die voor de vorige tentoonstelling "koeien" hun artikelen spontaan aan ons hebben uitgeleend nl.: De Welkoop, De Kaasschuur, Drogisterij Het Trefpunt, de families Ruizendaal en Roodhart.

De tentoonstellingscommissie.

Provinciale archeologische kronieken

Bij uw kwartaalboekje ontvangt u ditmaal gratis, ter kennismaking, de archeologische kroniek van de provincie Utrecht over de jaren 1988-1989, uitgegeven door de Federatie Stichts Cultureel Erfgoed.

Dit aanbod wordt u gedaan door de provincie Utrecht.

Enige tijd geleden is door deze Stichting een redactie gevormd om de provinciale archeologische kroniek te vernieuwen. Uitgangspunt was, dat de kroniek toegankelijk moest worden voor een breed publiek, zodat meer mensen geïnformeerd zijn over de archeologische activiteiten in de provincie en dit stuk cultuurhistorie een groter maatschappelijk draagvlak krijgt. De formule is zo aangepast, dat meerdere auteurs, zelf betrokken bij de verschillende opgravingen, verslag doen van hun ervaringen.

De beschreven opgravingen worden zoveel mogelijk in een breder kader geplaatst en ook wordt aangegeven welke betekenis de resultaten voor ons beeld van het verleden kunnen hebben.

De kroniek verschijnt tweejaarlijks, krijgt een omvang van ca. 80 pagina's met een kleuromslag en is ruim geïllustreerd.

De kroniek is in de winkel te koop voor f 12.50.

Leden van de Historische Kring kunnen de kroniek bestellen via de secretaris, de kosten bedragen dan ca. f 6,- per stuk.

Omdat de provincie zo spoedig mogelijk de achterstand in kronieken wil wegwerken zullen komende jaren een aantal kronieken verschijnen. De planning is daarbij als

volgt: in 1997 verschijnen de kronieken 1990-1991, 1992-1993 en 1994-1995. In het jaar daarop komt dan de kroniek van 1996-1997, zodat we dan weer "bij" zijn. Om te voorkomen dat u grote kosten moet maken vanwege het aantal kronieken ineens, heeft de Provincie het volgende aanbod. U neemt in 1997 drie kronieken af, maar betaalt er slechts twee. Ook in 1998 betaalt u twee kronieken. Daarna komt de kroniek iedere twee jaar uit.

U kunt zich dus voor deze kronieken-serie inschrijven bij de secretaris M. v.d. Schaal, tel. 035-531 7093.

Nieuw boek over Eemnes

Op 30 april jl is een nieuw boek over Eemnes verschenen, dat voor de liefhebber veel te bieden heeft! Het is samengesteld door Henk van Hees, Hans Kleihoven en Jan Out en draagt de titel: "Eemnes in Grootmoeders tijd". Het is een uitgave van de Europese Bibliotheek te Zaltbommel.

Gevarieerde inhoud:

Het boek bevat 76 foto's van Eemnesser situaties en bewoners uit de periode van 1880 tot ongeveer 1950. Er is gebruik gemaakt van oude foto's en ansichtkaarten. De samenstellers hebben geprobeerd om zoveel mogelijk plekjes van het oude Eemnes te laten zien. Zo komen er beelden voor van het pontje over de Eem, de oude haven, oude uitspanningen langs de Rijksweg, karakteristieke boereninterieurs en véél Eemnessers. Diverse groepsfoto's van scholen, verenigingen en feesten brengen die Eemnessers in beeld. In veel gevallen is het gelukt het merendeel van de namen van die

personen te achterhalen. De teksten bij de foto's geven een aardige indruk van het Eemnes uit de periode van 1880 tot 1950.

Verkoop

De Historische Kring Eemnes heeft de alleenverkoop van het boek.

U kunt ervoor terecht in de Oudheidkamer, elke zaterdagmiddag tussen 14.00 en 16.00 uur.

De leden van de Historische Kring Eemnes kunnen het boek kopen voor 25 gulden. Niet-leden betalen 30 gulden.

Ook voor mensen die zich als nieuwkomer in Eemnes hebben gevestigd biedt het boek een aardige kennismaking met de jongste geschiedenis van Eemnes.

Het bestuur.

Herinneringen

Deze herinneringen schrijf ik begin januari. We hebben net weer het waanzinnige vuurwerk van de jaarwisseling achter de rug. Ook in de jaren 30 was er al wat geknal. Er waren rotjes, zevenklappers en gillende keukenmeiden, maar de meeste mensen, die op dit gebied wat wilden ondernemen, hadden daar geen geld voor of ze hadden er geen geld voor over.

Ze hadden echter een veel goedkoper middel en dat was carbid. Carbid was goedkoop en gemakkelijk te verkrijgen, de boeren gebruikten het voor de carbidlampen van hun tentwagens. De gang van zaken was aldus: Je scharrelde een bus met deksel op, sloeg in het midden van de bodem van de bus met hamer en een draadnagel een gat en dan was het afvuurme-

chanisme klaar. Op oudejaarsavond ging je met de bus, een emmer water, carbid en een zaklantaarn naar een plek waar een straatlamp hing. Je gooide wat water en wat stukjes carbid in de bus, dan deed je het deksel er op en vervolgens moest je even wachten. Een brandende lucifer die je bij het gat in de bus hield veroorzaakte het gewenste resultaat, een knal. Om de volgende knal te kunnen produceren moest je met de zaklantaarn eerst het deksel gaan zoeken, want die was weggelvogen. Dat was geen gespetter van vuurwerk, bovendien was het in Eemnes Binnen tegen middernacht al afgelopen, want meteen na de klokslag van twaalf speelde Teus Soek op zijn trompet. Hij speelde Stille Nacht en Uren,

Een foto uit 1931. Teus Soek speelt op de accordeon; links naast hem Johanna Jacoba van Wilsum, het dochtertje van zijn zus Mietje Maria Soek, die getrouwd was met Albert van Wilsum.

dagen, maanden, jaren.
Menigeen kwam daarvoor naar buiten.

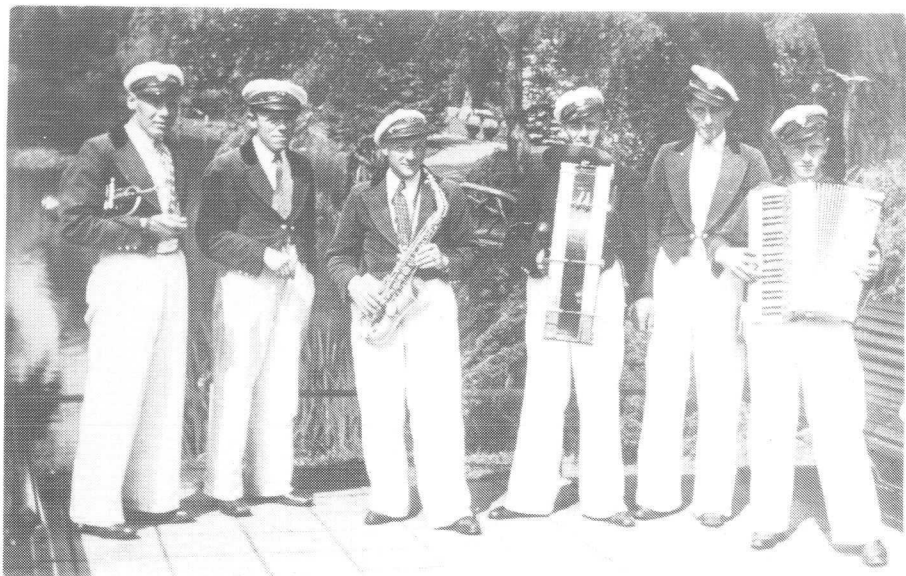
Teus Soek, Wakkerendijk 252, was een karakteristieke persoon. Behalve kruidenier was hij vóór de oorlog ook straatmuzikant. Ik mocht wel eens met mijn vader mee naar de kaasmarkt in Amersfoort. Als je geluk had, dan kwam daar een muziekgezelschapje langs. De muzikanten waren in uniform. Teus maakte deel uit van het gezelschap. Als kind heb ik ademloos naar de muzikanten en vooral naar Teus staan luisteren en kijken. Ik wilde toen trompettist worden, net als Teus.

Teus was een expert in het zoeken van kievitseieren. Hij ging met een platte pet de polder in en als hij terugkwam dan stond zijn pet bol van de kievitseieren. Daar had hij niet eens zoveel tijd voor nodig.

In de oorlog kwam Teus vaak bij ons. Als hij zijn opgeplakte bonnen naar het distributiekantoor bracht, dan nam hij die van ons ook meteen mee.

Hij at in die tijd vaak met ons mee, vooral op karnemelkseppap met stroop was hij dol. Teus had onder het eten altijd veel te vertellen. Hij maakte nogal wat mee, want hij was zeer veel op pad. Nu, na ruim 50 jaar, weet ik nog verschillende gebeurtenissen die hij had meegemaakt en onder het pap eten vertelde.

Achter de bakkerij van Harskamp stond het boerderijtje van Wiggerts (Wakkerendijk 232). Dat boerderijtje stond erg achteraf (nu nog), een heel eind de driest in. Teus zond bij de jaarwisseling altijd zijn trompetklanken in de richting van de driest.

Teus Soek met de groep straatmuzikanten waarmee hij o.a. in Amsterdam geregeld speelde. Teus Soek staat helemaal links. Dit is een foto uit 1945.

De liederen waren bij Wiggerts eigenlijk het beste te horen. Teus vertelde met voldoening, dat ook vrouw Wiggerts (1870-1955) op oudejaarsavond luisterde.

Ze had tegen hem gezegd: "Wat kan jie mooi speulen Teus". Hij was er niet weinig trots op dat zo'n bejaarde vrouw als vrouw Wiggerts midden in de nacht naar zijn muziek luisterde.

Als je voor de oorlog naar Baarn ging, dan ging je net voorbij het hotel, dat toen nog Hotel Groeneveld heette, linksaf. Je kwam dan op de Van Heemstralaan. Die laan was voor de oorlog zeer fraai en indrukwekkend: Een klinkerweg met aan beide zijden twee rijen zware beuken. Tussen die rijen beuken waren zandpaden voor voetgangers.

Teus vertelde: "Ik kwam 's avonds uit Baarn.

Teus (Teunis) Soek (1904-1971). Een foto uit 1964.

Het was al laat, de straatlampen waren al uit en het licht van mijn fiets deed het niet. Het was aardedonker op de Heemstralaan. Ik zag geen hand voor mijn ogen, maar als ik naar boven keek, dan zag ik een strook van de lucht die afstak tegen de takken van de bomen, dat was mijn kompas. Plotseling streek iemand met een doek over mijn gezicht. Ik schrok me bijna dood. Ik heb er lang over nagedacht wat dat nou geweest was en nu weet ik het. De veldwachter, die daar aan de Heemstralaan woont, was me rakelings voorbij gefietst, zonder me te zien. Zijn cape streek door de wind over mijn gezicht."

In HKE, jaargang 11, nr 4 staat dat Teus in 1943 stopte met kruidenieren. Dat is juist, maar hij kwam toch nog regelmatig karnemelksepap eten en vertellen over zijn belevenissen, tot ieders genoegen.

De Meern, januari 1997
Chris Roothart
Meentweg 166
3454 AZ De Meern

Korte geschiedenis van de families Koelewijn en Manten in Eemnes

Vele Eemnessers herinneren zich nog de familie Koelewijn, die indertijd woonde op Wakkerendijk 14. Vooral "Juffrouw" Marie Koelewijn zal nog bij velen voortleven als de kleuteronderwijzeres van de Prot. Chr. Kleuterschool in Eemnes. Haar moeder was Maria Manten. Vandaar dat we in dit artikel de families Koelewijn en Manten achtereenvolgens willen uitwerken.

Rechts (voor de kerk) het huis Wakkerendijk 14. Bijna 150 jaar lang (± 1820 - ± 1970) werd dit huis bewoond door vier generaties Koelewijn.
Foto ± 1938

Koelewijn

We beschrijven hier een Eemnesser tak van de familie Koelewijn, die afkomstig is uit Bunschoten-Spakenburg. Rond 1815 vestigde een zekere Steven Koelewijn zich in Eemnes. Voor zover bekend geven we hier ook een overzicht van zijn voorouders uit Bunschoten-Spakenburg. Het gaat om een familie die van oorsprong Nederlands Hervormd is. De oudst bekende voorvader is:

- I. **Reijer (Coelewijn)**
 geboren ca. 1610

Van hem is eigenlijk allen maar bekend, dat hij drie zoons had in Bunschoten-Spakenburg, die daar ook kinderen hebben laten dopen. Ze

heetten Theunis, Dirck en Hendrick.
We gaan hier verder met de laatste:

II **Hendrick Reijersz Coelewijn**
 geboren ca. 1640
 trouwt 1) Bunschoten 18-01-1665
 Alena Hansen
 waarschijnlijk afkomstig uit Nij-
 kerk
 trouwt 2) Bunschoten 04-03-1683
 Hilletje Roelofsd

Op het moment van zijn eerste huwelijk woonde Hendrick in Bunschoten en toen hij voor de tweede keer trouwde, woonde hij in Spakenburg.

Uit zijn eerste huwelijk zijn twee dochters en vijf zoons geboren. Uit het tweede huwelijk is slechts één zoon geboren. Met die laatste zoon gaan we hier verder:

III **Roelof Hendricksz Coelewijn**
 geboren Spakenburg
 gedoopt (NH) Bunschoten 05-12-1686
 trouwt Bunschoten 16-11-1710
 Lijsbeth Jacobsd. (Ponael?)
 1684- ?

Lijsbeth woonde in 1710 aan de Straat. Ze was weduwe van Gijsbert Lubbertsz. Uit haar huwelijk met Roelof Hendricksz Coelewijn is slechts één kind voortgekomen, een zoon:

IV **Hendrik Roelofsz Coelewijn**
 geboren Spakenburg
 gedoopt Bunschoten (NH) 11-12-1718
 trouwt Bunschoten 06-09-1739
 Hilletje Franse Pijl

Hilletje woonde in 1739 aan de Eemschen Dijk. Uit haar huwelijk met Hendrik zijn drie dochters en vier zonen geboren. We gaan verder met één van de zonen:

V

Frans Hendrikz Koelweijn

geboren Spakenburg

gedoopt Bunschoten (NH) 14-05-1744

overleden tussen 1785 en 1788

trouwt Bunschoten 04-11-1781

Pietertje Stevense Hartog

gedoopt Bunschoten (NH) 12-03-1758

overleden Eemnes 15-11-1823

Pietertje was een dochter van de visser Steven Bortse Hartog en ze trouwde met de visser Frans Koelewijn. Uit dit huwelijk werden een dochter Hilletje (1782) en een zoon Steven (1786) geboren.

Waarschijnlijk kort na de geboorte van Steven is vader Frans overleden. Pietertje Hartog hertrouwde in 1789 met Jan Teunisse Sluimer, geboren aan de Eem onder Baarn en bij zijn huwelijk woonachtig in Bunschoten. Hij was herbergier, winkelier en taanman. Uit dit tweede huwelijk van Pietertje zijn nog vier kinderen geboren. Jan Sluimer is in 1808 overleden.

Pietertje heeft haar laatste levensjaren bij haar zoon Steven Koelewijn in Eemnes doorgebracht. Ze is daar in 1823 overleden. Haar dochter Hilletje Koelewijn (1782-1868) woonde ook in Eemnes. Ze trouwde met Theodorus Takke (Takke) zoon van Pieter Takke, bode in Eemnes.

De enige zoon van Frans Koelwijn en Pietertje Hartog was:

VI

Steven Koelewijn

geboren Bunschoten 17-02-1786

overleden Eemnes 26-09-1866

trouwt Ned.den Berg 08-11-1817

Evertje Pas

geboren Ned.den Berg 01-04-1790

overleden Eemnes 01-10-1847

Steven volgde niet het voorbeeld van zijn

vader: hij werd geen visser!. Hij leerde een vak waarmee hij zijn geld aan de wal kon verdienen: hij werd metselaar. Waarschijnlijk zo rond 1815 is hij als metselaarsknecht in Eemnes terechtgekomen. Hij ging werken in het metselbedrijf van Jan Reijniersen, die op Kerkstraat 1 woonde. Deze Jan Reijniersen had het bedrijf indertijd overgenomen van zijn vader, die op Wakkerendijk 14 woonde. In 1815 trouwde hij met Evertje Pas uit Nederhorst den Berg. Ze was een dochter van Gerrit Pas (uit de Eemnesser molenaarsfamilie) en van Gerritje Romijn, ook uit Eemnes afkomstig. Het jonge paar ging wonen op Wakkerendijk 9 (huur van de familie Perier), recht tegenover de baas Jan Reijniersen. In 1820 stierf Jan Reijniersen op 60-jarige leeftijd. Steven Koelewijn, die toen 34 jaar oud was, heeft het bedrijf overgenomen. Een aantal jaren later kon hij de woning van de vader van Jan Reijniersen huren op Wakkerendijk 14.

Het ging Steven op zakelijk gebied kennelijk goed af! Zo af en toe kocht hij er eens een huis bij, mogelijk als geldbelegging. Op 31 augustus 1831 kocht hij van de familie Crommelin het huis Klassenburg op Wakkerendijk 142 t/m 148. Hij betaalde er toen 830 gulden voor.

De familie Crommelin bewoonde huize Eemlust (Wakkerendijk 132) en liet op Klassenburg o.a. personeel wonen.

Drie generaties lang bleef het huis Klassenburg eigendom van de familie Koelewijn. Toen het pand op 30 november 1942 tot de grond toe afbrandde, was Arian Koelewijn de eigenaar.

Op 11 april 1844 werd Steven Koelewijn eigenaar van zijn woning Wakkerendijk 14. Hij kocht het pand van Cornelia Reijniersen (dochter van baas Jan) en haar man Hannes Stoutenburg.

In 1857 en 1858 was Steven ook nog eigenaar

van het pand Laarderweg 51 (hoek Molenweg).

Uit het huwelijk van Steven Koelewijn en Evertje Pas zijn 3 zoons en één dochter geboren. De dochter was:

Gerritje Koelewijn

geboren Eemnes 19-05-1831

overleden Honnef am Rhein 20-01-1901

begraven op de Algemene Begraafplaats

te Eemnes op 24-01-1901

trouwt Eemnes 26-04-1855

Job Hugo Hooft Graafland grondeigenaar

geboren Amsterdam 12-09-1829

overleden 23-03-1892

Dit echtpaar was te Laren woonachtig.

De oudste zoon van Steven Koelewijn en Evertjes Pas was:

Frans Koelewijn

geboren Eemnes 08-06-1819

overleden Eemnes 22-07-1888

Hij bleef ongehuwd.

De tweede zoon was:

VII.1 Gerrit Koelewijn

geboren Eemnes 11-01-1822

overleden Baarn 09-04-1886

trouwt Baarn 17-05-1851

Bertje Hoogendoorn

geboren Vianen 05-09-1817

overleden Baarn 07-11-1887

Gerrit begon in Baarn een aannemersbedrijf. Uit zijn huwelijk zijn twee zonen geboren. De oudste was Steven Koelewijn (1852-1878), die trouwde met Pieterella Johanna Mulder en in Baarn woonachtig bleef.

De jongste zoon was:

VII.1.1 **Gerrit Koelewijn**
geboren Baarn 14-05-1854
overleden Baarn 01-12-1925
trouwt Soest
Elsje Ravenhorst
geboren Soest 26-12-1851
overleden Baarn 29-01-1915

Gerrit Koelewijn had een bouwbedrijf in Baarn. Hij woonde op Brink 8-10, de plaats waar het vroegere Schoutenhuis van Baarn heeft gestaan. Achter dit pand had hij een flink stuk grond. Vanaf de Brinkstraat was er een achteringang voor transport ongeveer ter hoogte van de Burgemeester Penstraat. Om precies te zijn bevond de transportingang zich links naast het huidige pand Brinkstraat 25-27. De transportingang vormde ook de grens van de grond die tot aan de Kampstraat doorliep. Behalve een smalle woonstrook langs de Brinkstraat, de Brink en het begin van de Eemnesserweg, behoorde alle grond in deze hoek aan de familie Koelewijn.

Op deze grond stonden: een grote houtloods, een flinke timmermanswerkplaats met beneden houtbewerkingsmachines en boven werkbanken voor handbewerking. Voorts bevonden zich daar een kalkput, een smederij en een kyaniseerinstallatie voor het verduurzamen van pasklaar gemaakt hout. (Kyaniseren is een manier om hout voor bederf te bewaren, door het met een oplossing van sublimaat (kwikzilverchloride) te doortrekken. Deze werkwijze is uitgevonden door de Engelsman Kyan).

Uit het huwelijk van Gerrit Koelewijn en Elsje Ravenhorst zijn twee zonen geboren die samen het bedrijf van hun vader overnamen. De oudste was:

VII.1.1.1 **Aart Christiaan Koelewijn**
geboren Baarn 17-03-1881
overleden Baarn 11-03-1954
trouwt 1) Baarn 26-10-1904

Maria Hubertus

(1881-1941)

trouwt 2) Baarn 07-07-1946

Engelina Elisabeth Stroebel

(1891-1978)

Aart Koelewijn werd de aannemer binnen het bedrijf, dat officieel de firma G. Koelewijn bleef heten. Ook na de dood van vader Gerrit in 1925. Nadat de Hervormde Kerk in Eemnes-Binnen (Dikke Torentje) in 1921 door brand verwoest was, verzorgde Aart Koelewijn bij de wederopbouw het houtwerk.

Aart legde zich vooral toe op het vervaardigen van luxe broeikassen en centrale verwarmingen. Een prachtstuk door hem vervaardigd, is de "Wintertuin" in het Cantonpark te Baarn. De "Wintertuin" is in 1914-1915 gebouwd en deed dienst als plantenkas.

Aart Koelewijn specialiseerde zich in broeikassen met houten geraamtes, Alle delen ervan werden vooraf pasklaar gemaakt en vervolgens bleven ze drie weken in het kyaniseerbadd. Daarna werden ze ter plaatse gemonteerd.

Aart Koelewijn werd door zijn jongste zoon getypeerd als een hele harde werker en een liefhebber van tuinen en bijen.

Aart woonde met zijn gezin indertijd op Kampstraat 2. Zijn laatste werkstuk was de bouw van een huis op de hoek van de Kampstraat en de Eemnesserweg. Het bedrijf waarin hij werkte, de firma G. Koelewijn werd beëindigd in 1952.

Uit het eerste huwelijk van Aart Koelewijn met Maria Hubertus zijn twee zonen geboren:

- a. **Gerrit Koelewijn**, geboren 1908 Baarn, die werkzaam was bij Philips-Eindhoven
- b. **Gerhardus-Jozephus Koelewijn**, geboren Baarn 1911. Hij werd ingenieur en was als rijksambtenaar lid van de Octrooiraad.

De enige broer van Aart Koelwijn was:

VII.1.1.2 **Gerrit Steven Koelewijn**
geboren Baarn 20-09-1887
overleden Baarn
trouwt Amsterdam 27-12-1923
Alida Gerardina Reijssiger

Gerrit Steven volgde een opleiding voor architect. Samen met zijn broer Aart stond hij aan de leiding van het bouwbedrijf G. Koelewijn.

Hij was ondermeer architect van de woningen Nicolaas Beetslaan 18-20 en 34 te Baarn. Uit zijn huwelijk met Alida Gerardina Reijssiger zijn twee dochter geboren.

We gaan nu terug naar Steven Koelewijn, die zich vanuit Bunschoten als metselaar in Eemnes vestigde. Zijn jongste zoon was:

VII.2 **Teunis Koelewijn**
geboren Eemnes 06-05-1824
overleden Eemnes 02-02-1911
trouwt Eemnes 03-07-1857
Kuinira Blom
geboren Eemnes 17-01-1827
overleden Eemnes 31-05-1910

Teunis werd ook metselaar en aannemer. Na hun huwelijk woonden Teunis en Kuinira (Kuintje) eerst enige tijd op Laarderweg 3. Na de dood van zijn vader nam Teunis diens bedrijf in Eemnes over. Teunis ging met zijn gezin ook wonen op Wakkerendijk 14. Hij hield de goede naam van het familiebedrijf hoog. Hij was veelzijdig in zijn werk. Dat blijkt bijvoorbeeld uit het feit, dat hij in 1882 het ontwerp maakte voor de nieuw te bouw School met de Bijbel aan de Laarderweg nr. 13. Hij bouwde er vervolgens een school met onderwijzerswoning en deed dit voor f 5.861,01!

Uit zijn huwelijk met Kuinira Blom zijn drie kinderen geboren: een dochter Aaltje, die

Kuinera Blom (1827-1910) gehuwd met Teunis Koelewijn.

ruim drie maanden oud geworden is en twee
zoons.

De oudste zoon was:

Teunis Koelewijn (1824-1911). Metselaar en aannemer.
Woonde in Eemnes op Wakkerendijk 14.

VII.2.1 **Steven Koelewijn**
geboren Eemnes 02-07-1859
overleden Bussum 16-02-1940
trouwt
Wilhelmina Bloemheuvel
geboren Maartensdijk 05-03-1858
overleden Baarn 01-08-1932

Ook Steven was in de bouw werkzaam, volgens de verhalen werkte hij ook wel samen met zijn broer Arian. Lange tijd woonde hij in Baarn op de hoek van de Heemstralaan en de Ferdinand Huijcklaan. Uit zijn huwelijk met Wilhelmina Bloemheuvel zijn twee kinderen geboren:

- a. **Kuinira Koelewijn** (geboren 1889) getrouwd met Albertus Christiaan van Bronkhorst
- b. **Teunis Koelewijn**. geboren Baarn 17 oktober 1891 overleden Baarn 29 juni 1912. Hij bleef ongehuwd.

De tweede zoon van Teunis Koelewijn en Kuinira Blom was:

VII.2.2 **Arian Koelewijn**
geboren Eemnes 05-09-1863
overleden Eemnes 13-08-1945
trouwt Eemnes 17-03-1893
Maria Manten
(ook wel Aaltje Maria Manten)
geboren Naarden 31-03-1865
overleden Eemnes 15-04-1953

Arian Koelewijn nam het bouwbedrijf van zijn vader in Eemnes over. Met zijn gezin bleef hij ook in de ouderlijke woning op Wakkerendijk 14 wonen.

Het bedrijf Koelewijn behield ook onder Arian een goede naam, niet alleen in Eemnes maar ook daarbuiten! Zelfs op Paleis Soestdijk voerde men van tijd tot tijd werk uit.

Arian Koelewijn controleerde ook de kwaliteit van de wegen, niet alleen in Eemnes maar

Foto, die rond 1905 genomen is van het erf van de familie Koelewijn op Wakkerendijk 14.

Links voor het venster staat Teunis Koelewijn (1824-1911). Rechts bij de stenen staat zijn zoon Arian Koelewijn (1863-1945). Rechts achter het huis Wakkerendijk 12 is de loods van Koelewijn.

bijvoorbeeld ook op de Blaricummer Tollaan. Hij keek of er gaten of andere ongerechtigheden in de weg voorkwamen.

Jarenlang maakte hij deel uit van de Oranjevereniging in Eemnes.

Uit het huwelijk van Arian Koelewijn en (Aaltje) Maria Manten zijn twee dochter geboren:

VII.2.2.1 **Kuinira Koelewijn**

geboren Eemnes 20-05-1894

overleden Hilversum 05-12-1975

begraven te Eemnes.

Ze werd in de wandelgangen ook wel Kuuk genoemd. Ze is ongehuwd gebleven en zorgde altijd voor het huishouden, eerst voor haar

Groepsfoto familie Koelewijn ±1905. Waarschijnlijk genomen bij het pand Wakkerendijk 14.

v.l.n.r.

Kuinira (geb. 1889), dochter van Steven, Wilhelmina Bloemheuvel (1858-1932), haar man Steven Koelewijn (1859-1940), Kuinira Blom (1827-1910), gehuwd met Teunis Koelewijn, Teunis (1891-1912), zoon van Steven, zittend met pop is Maria Koelewijn (1898-1992), dochter van Arian, Teunis Koelewijn (1824-1911), Arian Koelewijn (1863-1945) en zijn vrouw Aaltje Maria Manten (1865-1953), Kuinira Koelewijn (1894-1975) dochter van Arian.

ouders en later voor haar zuster Marie. Ze bleef met deze zus in het ouderlijk huis wonen op Wakkerendijk 14 (de vierde generatie!). Eind jaren zestig moest dit huis gesloopt worden in verband met de aanleg van de bejaardenwoningen aan De Waag. De gezusters Koelewijn zijn toen naar Hilversum verhuisd

Achterzijde (westzijde) Wakkerendijk 14. Bij de bloeiende appelboom staan Arian Koelewijn en zijn vrouw Aaltje Maria Manten.

De foto is van J.v.d. Schaft, onderwijzer aan de School met den Bijbel te Eemnes die in de kost was bij de familie Koelewijn.

waar Kuuk in 1975 is overleden.
Haar zus was:

VII2.2.2 **Maria Koelewijn**

geboren Eemnes 07-11-1898
overleden Hilversum 04-06-1992
begraven Eemnes 09-06-1992
op de Algemene Begraafplaats.

Marie Koelewijn heeft zich in haar leven met veel energie ingezet voor het kleuteronderwijs in Eemnes.

Op 22 juli 1949 werd ze lid van "Het Comité tot oprichting en instandhouding van een Christelijke Fröbel-of bewaarschool" in Eemnes. Het comité stond onder leiding van Dominee J. van Amstel. Het ging aan de slag om een geschikte schoolruimte te vinden en om het nodige geld bij elkaar te krijgen omdat

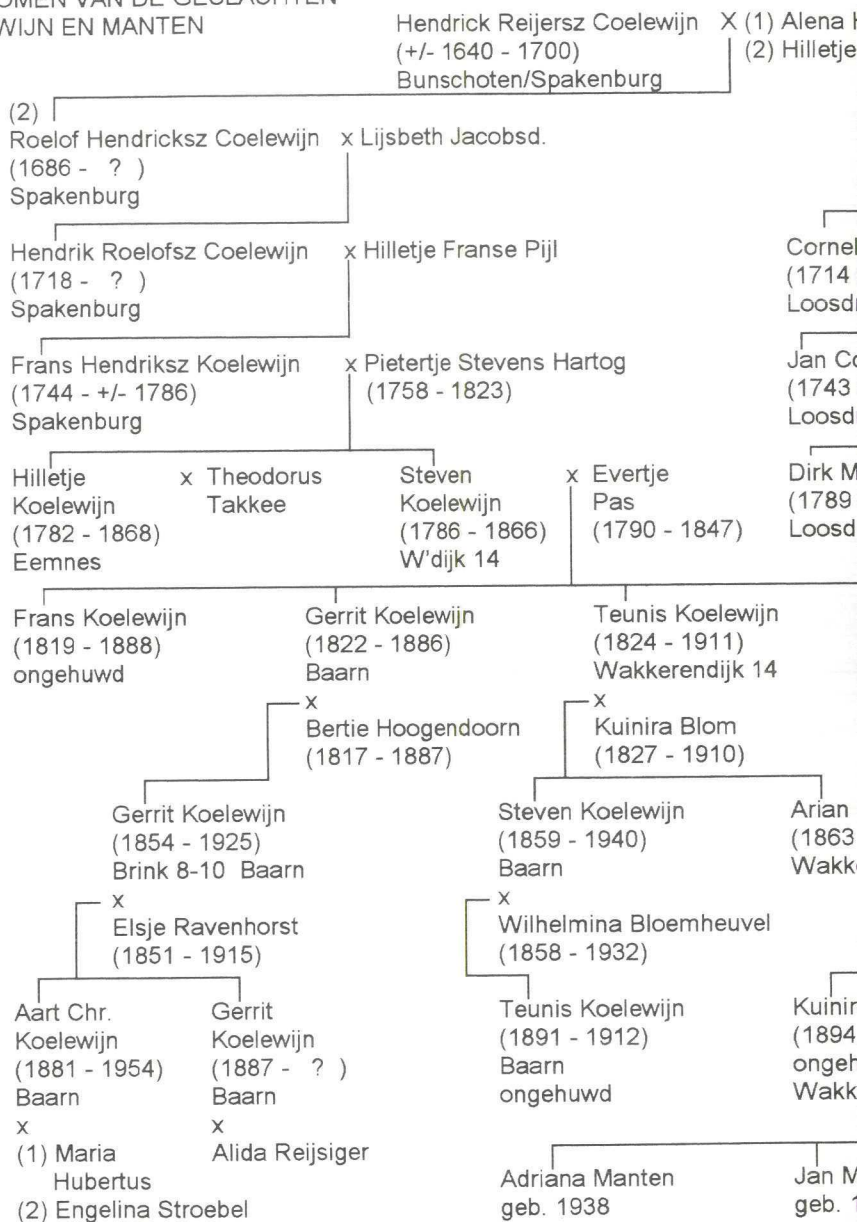
Voorzijde van het huis Wakkerendijk 14 waar de familie Koelewijn woonde. In de deuropening:

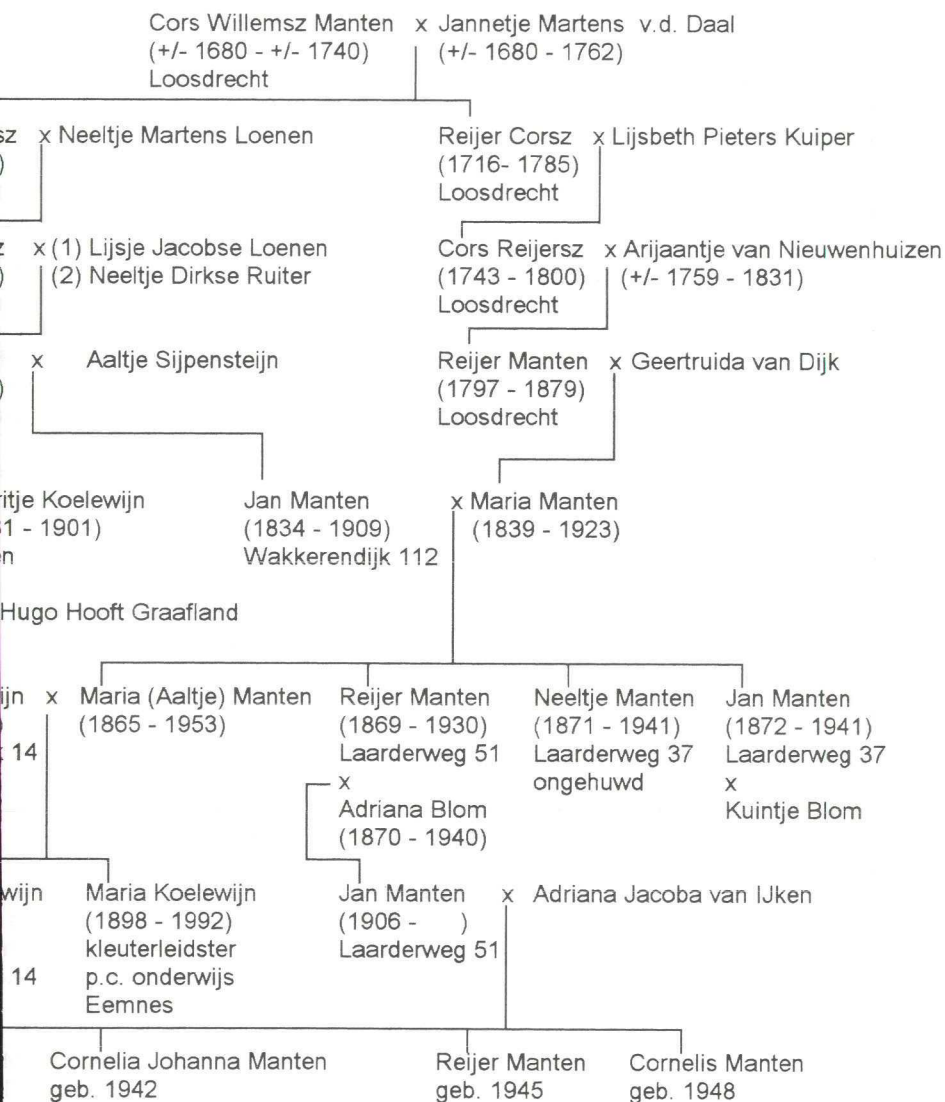
Aaltje Maria Mantren (1865-1953) getrouwd met Arian Koelewijn. Foto ± 1938.

De familie Koelewijn uit Femnes ± 1940:
v.l.n.r. Vader Arian Koelewijn (1863-1945), Kuuk
(Kuinira) (1894-1975), moeder Aaltje Maria Manten
(1865-1953) en
Marie (1898-1992).

STAMBOMEN VAN DE GESLACHTEN
KOELEWIJN EN MANTEN

het kleuteronderwijs toen nog niet door het rijk gesubsidieerd werd.

Na lang praten werd Marie Koelewijn bereid gevonden om een cursus te gaan volgen en kleuteronderwijzeres te worden op de te stichten kleuterschool. Ze was toen al 50 jaar oud!

Op 14 november 1949 werd de Protestants Christelijke Kleuterschool van Eemnes officieel in gebruik genomen. De kleuters werden gehuisvest in het koor van de Hervormde kerk van Eemnes-Buiten.

Marie Koelewijn werkte op enthousiaste wijze met haar kleuters, ook al moest het bestuur bij gebrek aan geld haar wel eens leermitde-

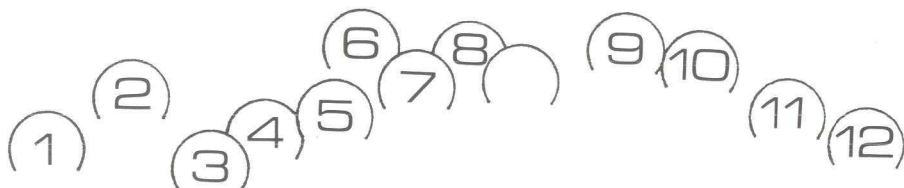
Een foto uit 1951. Juffrouw Koelewijn poseert met haar kleuterklas voor het toenmalige postkantoor op Wakkerendijk 1. Reijer Manten draagt de doos. Wie kent de andere kleuters nog?

len weigeren. Het is dan ook soms gebeurd dat Marie Koelewijn het dan zelf maar betaalde.

Bij het vertrek van Dominee Van Amstel in november 1952 kwam de pastorie aan de Laarderweg vrij. De kleuters werden toen "gevestigd" in de serre en een kamer van de pastorie. Na bijna twee jaar, in september 1954, kwam er een nieuwe dominee en de kleuters verhuisden weer naar het koor van de kerk.

In 1957 werd Marie Koelewijn langdurig ziek. Het bestuur kon niet anders dan een niet-gediplomeerde vervangster aanstellen. Toen de inspectie dit ontdekte, werden zowel de vervangster als de lokaliteit afgekeurd. De school kon toen spoedig heropend worden in het R.K. Verenigingsgebouw aan de Kerkstraat. In augustus 1959 kreeg Marie Koelewijn na alle omzwervingen eindelijk een eigen schoolgebouw voor haar kleuters aan het Torenzicht ("Kleutervreugd").

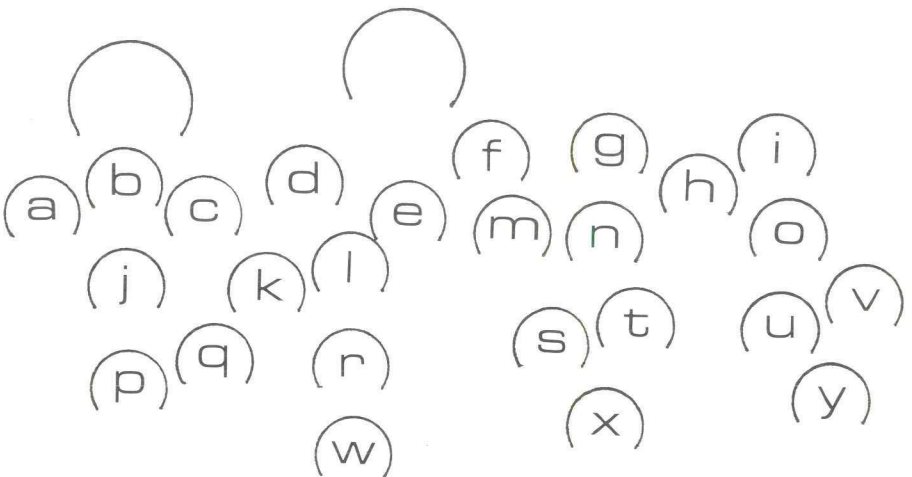
Toen ze 65 jaar werd, nam Marie Koelewijn afscheid van het Protestants Christelijk Kleuteronderwijs in Eemnes, waarvoor ze zoveel betekend heeft. Dat gebeurde op 2 december 1963, op feestelijke wijze.

« «

Juffrouw Koelewijn en Juf Kuin met de kleuters van de Prot. Chr. Kleuterschool Eemnes op 31-10-1952. Wie kent de kleuters nog?

Port. Chr.Kleuterschool "Kleutervreugd" aan het Torenzicht. Geopend in 1959.

Marie Koelewijn was hier kleuterleidster t/m 1963.

Samen met haar zuster genoot Marie Koelewijn nog vele jaren van haar oude dag. In Hilversum is ze op 94-jarige leeftijd in 1992 overleden. Met haar was de oude Eemnesser tak van de familie Koelewijn uitgestorven.

Veel gegevens voor dit artikel zijn ons verstrekt door de heer G.J. Koelewijn uit Rijswijk. We zijn hem dankbaar voor zijn medewerking. Daarnaast willen we Jan Manten uit Eemnes bedanken, omdat hij voor vele foto's zorgde en ons diverse gegevens doorgaf.

»

In 1962 had Juf Koelewijn drie tweelingen in haar groep.

Rechts: Janny en Japie Lavèn

Links: Saskia en Jeroen Piël

Naast de juf: Saskia en Monique Frisch.

Mocht u aanvullingen hebben op dit artikel of mocht u onjuistheden tegen komen, wilt u dit dan doorgeven aan de samenstellers:

Juf Koelewijn bij haar afscheid van het Prot. Chr Kleuteronderwijs in Eemnes op 02-12-1963.

Manten

De familie Manten woont sinds 1884 in Eemnes. Het gaat hier om een tak van een Nederlands Hervormde familie die in ieder geval vele generaties lang terug te vinden is in Loosdrecht.

In 1884 vestigden Jan Manten en zijn vrouw Maria Manten zich met hun kinderen in Eemnes. De vaders van Jan en Maria waren achterneven van elkaar. Dit relaas begint met hun gezamenlijke overgrootvader:

I **Cors Willemz Manten**
geboren ca. 1680 overleden ca.1740
trouwt ca. 1705
Jannetje Martens v.d. Daal
geboren ca. 1680
begraven Nw.Loosdrecht 05-03-1762

Dit echtpaar woonde in Nieuw Loosdrecht en liet daar tussen 1707 en 1721 twaalf kinderen dopen: 5 zonen en 7 dochters.

Ons overzicht gaat verder met twee zonen:

II.1 **Cornelis Corsz Manten**
gedoopt Nw Loosdrecht 28-10-1714
begraven Nw Loosdrecht 17-10-1788
trouwt Nw Loosdrecht 24-09-1741
Neeltje Martens Loenen

Uit dit huwelijk zijn drie kinderen bekend: 2 zonen en 1 dochter.

De jongste zoon was:

II.1.1 **Jan Cornelisz Manten**
gedoopt Nw Loosdrecht 17-11-1743
begraven Nw Loosdrecht 26-02-1802
trouwt
1) Nw Loosdrecht 28-04-1771
Lijsje Jacobs Loenen

2) Nw Loosdrecht 09-06-1785
(ondertrouw)

Neeltje Dirks Ruiter

Uit het eerste huwelijk zijn geen kinderen bekend. Uit het tweede huwelijk in ieder geval een zoon:

II.1.1.1 Dirk Manten

gedoopt Nw Loosdrecht 13-12-1789

overleden Loosdrecht 30-07-1854

trouwt Loosdrecht 02-05-1813

Aaltje Sijpenstein

Dirk was landbouwer in Nieuw-Loosdrecht. Dirk en Aaltje waren de ouders van Jan Manten die in 1884 in Eemnes kwam wonen.

Een andere zoon van stamvader Cors Willemsz Manten was:

II.2 Reijer Corsz Manten

gedoopt Nw Loosdrecht 02-02-1716

overleden Nw Loosdrecht 11-12-1785

trouwt Nw Loosdrecht 29-04-1742

Lijsbet Pieters Kuiper

overleden Nw Loosdrecht 10-07-1795

Uit het huwelijk van Reijer en Lijsbet zijn tussen 1743 en 1761 veertien kinderen geboren: 8 zonen en 6 dochters.

De oudste zoon was:

II.2.1 Cors Reijersz Manten

gedoopt Nw Loosdrecht 21-07-1743

overleden Nw Loosdrecht 09-02-1800

trouwt Nw Loosdrecht 19-06-1796

Arijaantje Aarts van Nieuwenhuizen

(1759-1831)

Uit het huwelijk van Cors en Arijaantje is één zoon geboren:

II.2.1.1 **Reijer Manten**

geboren Nw loosdrecht 11-12-1797
overleden Loosdrecht 08-07-1879
trouwt Loosdrecht 24-10-1830
Geertruida van Dijk
(1700-1879)

Reijer was landbouwer. Uit zijn huwelijk met Geertruida van Dijk zijn acht kinderen geboren: 5 zonen en 3 dochters. Eén van de dochters was Maria Manten, die trouwde met Jan Manten Dirkzoon. Dit echtpaar trok later naar Eemnes en hiermee vervolgen we nu:

II.1.1.1.1 **Jan Manten**

geboren Loosdrecht 12-01-1834
overleden Eemnes 09-12-1909
trouwt Loosdrecht 01-05-1864

II.2.1.1.1 **Maria Manten**

geboren Loosdrecht 15-01-1839
overleden Eemnes 23-04-1923

Jan Manten was niet zo aan Loosdrecht gebonden als zijn voorouders. Na zijn huwelijk vestigde hij zich in Naarden waar hij ongeveer drie jaar woonde. (1864-1867). Vervolgens woonde hij van 1867 tot 1884 in Huizen. Jan was landbouwer en op 1 mei 1884 kwam hij terecht in Eemnes op de boerderij Wakkerendijk 112. Voor hem had Arian Blom hier geboerd. Jan en Maria kregen zeven kinderen: vier dochters en drie zonen. Bij de oudste dochter waren er onduidelijkheden wat betreft de voornaam: in het bevolkingsregister en in familiepapieren heet ze Aaltje of Aaltje Maria; voor de burgerlijke stand heet ze Maria. We houden ons hier maar aan het laatste! Jan en Maria Manten kregen de volgende kinderen:

Jan Manten (1834-1909) afkomstig uit Loosdrecht.
Vestigde zich in 1884 met zijn gezin in Eemnes op de
boerderij Wakkerendijk 112.
Zijn vrouw was: Maria Manten.

a. **Maria Manten**

geboren Naarden 31-03-1865
overleden Eemnes 15-04-1953
trouwt
Arian Koelewijn (1863-1945)

b. **Geertruida Manten**

(1867 - ?)
trouwt Eemnes 22-07-1904
Klaas Schaap (Huizen)

c. **Dirk Manten**

(1868-1936)
trouwt Eemnes 24-04-1896
Jannetje Blom

dochter van Tijs Blom en Willemijntje van Hall

d. **Neeltje Mانتen**

geboren Huizen 13-03-1871
overleden Eemnes 01-03-1941

Ze bleef ongehuwd en woonde vanaf ongeveer 1912 met haar moeder en broer Jan op Laarderweg 37. Ze bleef daar wonen tot haar dood in 1941.

e. **Jan Mانتen**

geboren Huizen 13-10-1872
overleden Eemnes 18-05-1941
trouwt Eemnes 14-05-1915
Kuintje Blom

Maria Mانتen (1839-1923) getrouwd met Jan Mانتen.

Neeltje Mانتen (1871-1941) woonde op Laarderweg 37.

Toen Jan 42 jaar oud was, trouwde hij met de bijna 20 jaar oudere Kuintje Blom. Ze was weduwe; ze was in 1877 getrouwd met haar neef Teunis Blom. Het huwelijk van Jan en Kuintje werd geen succes, want al op 22 maart 1917 werd de echtscheiding uitgesproken betreffende dit huwelijk. Deze echtscheiding was aangevraagd door Kuintje Blom.

Jan woonde voor de rest van zijn leven samen met zijn zus Neeltje op Laarderweg 37.

f. Adriaantje Mانتen

(1875-1904)

trouwt Eemnes 18-03-1898

Dirk Mانتen

(geboren 1870)

Jan Manten (1872-1941) woonde met zijn zus Neeltje op Laarderweg 37.

Adriaantje trouwde met haar neef Dirk Manten. Hij was veehouder in de Egelshoek onder de gemeente Hilversum.

De tweede zoon van Jan en Maria Manten was:

VI

Reijer Manten

geboren Huizen 12-12-1869

overleden Eemnes 21-12-1930

trouwt Eemnes 24-02-1905

Adriana Blom

geboren Eemnes 21-10-1870

overleden Eemnes 22-12-1940

Adriana Blom was een dochter van Tijs Blom en Willemijntje van Hall. Na hun huwelijk gingen

Reijer Manten en Adriana Blom wonen op Wakkerendijk 114. Reijer ging dus naast zijn ouders wonen. Hij verdiende de kost als daggel-der. Hij werkte veel bij allerlei boeren. Rond 1914 trok hij in bij zijn schoonvader Tijs Blom, die woonde op de hoek van de Laarderweg en de Molenweg.

Moeder Maria Manten verliet rond 1912 de boerderij Wakkerendijk 112. Ze ging met haar kinderen Jan en Neeltje wonen op Laarderweg 37.

Uit het huwelijk van Reijer Manten en Adriana Blom is één zoon geboren:

Adrina Blom (1870-1940) gehuwd met Reijer Manten

VII

Jan Manten

geboren Eemnes 17-02-1906

trouwt Eemnes 24-09-1936

Adriana Jacoba van IJken

geboren Eemnes 1908

Jan Manten wilde niet zoals zijn voorvaderen de kost gaan verdienen met het boerenwerk.

Jan Manten (geboren 1906) met zijn bakfiets voor de Spar-winkel op Laarderweg 51.

Links: Reijer Manten (geb. 1945) en rechts Kees Manten (geb. 1948) voor hun ouderlijk huis op Laarderweg 51. De foto is van ± 1960.

Hij koos voor het kruideniersvak. Hij begon als jonge man bij Velt, een kruidenier aan de Torenlaan in Laren. Daarna werkte hij bij Albert Heijn in Laren. In 1927 begon Jan

samen met zijn moeder een Sparkruidenierswinkel op Laarderweg 51. In 1936 is hij getrouwd en in datzelfde jaar is het oude huis van de familie Manten en Blom op de hoek van de Laarderweg en de Molenweg (Laarderweg 51) afgebroken. Er verscheen een nieuw pand met daarbij een mooie winkel.

Jan Manten maakte er een keurige en bloeiende winkel van. Veel energie werd er ook gestoken in het aan huis brengen van de kruidenierswaren. In 1969 is Jan Manten gestopt met zijn SPAR-winkel en sindsdien gebruikte hij het pand nog alleen als woonhuis.

Uit het huwelijk van Jan Manten en Adriana Jacoba van IJken zijn zes kinderen geboren:

- Adriana geboren Eemnes 05-05-1938
- Jan geboren Eemnes 29-07-1939
- Reijer geboren Eemnes 30-06-1941
- overleden Eemnes 17-11-1943

Jan Manten (geboren 1939) ofwel Jan Spar met de bakfiets tijdens een optocht in Eemnes.

Familiefoto genomen op 24 september 1986 t.g.v. het 50-jarig huwelijksfeest van Jan Manten en Adriana Jacoba van IJken.

Zittend v.l.n.r. Adrie, moeder Adriana Jacoba van IJken, vader Jan Manten en Hanneke.

Staand v.l.n.r. Jan en Kees. Zoon Reijer ontbreekt.

- Cornelia Johanna geboren Eemnes 21-12-1942
- Reijer geboren Eemnes 20-05-1945
- Cornelis geboren Eemnes 19-01-1948

Dit was dan een kort historisch overzicht van het geslacht Manten. Onze dank gaat uit naar Jan Manten Jr die ons op allerlei gebieden heeft bijgestaan.

Ongetwijfeld zullen er aanvullingen op dit artikel kunnen worden gegeven. Mogelijk zullen er ook fouten in staan. Mocht u dit constateren dan kunt u contact opnemen met de samenstellers

Henk van Hees
Kerkstraat 15
3755 CK Eemnes
035-5298949

Bertie van Wijk-Blom
Raadhuislaan 39
3755 HA Eemnes
035-5314689

Wie wil oude Eemnessers interviewen?

Oudere mensen hebben ons vaak veel te vertellen. Ook in Eemnes! De Historische Kring Eemnes wil geregeld oudere Eemnessers interviewen om zo hun verhalen vast te leggen voor het nageslacht.

We zoeken nog enkele personen die het leuk vinden om zulke interviews af te nemen. In principe hoeft dat maar één of twee keer per jaar te gebeuren. Het kost dus beslist niet veel tijd. Bij het uitwerken van de interviews kan hulp geboden worden!

Eén ding is zeker: met dit werk kunt u heel veel mensen een plezier doen! Wanneer u er wel wat voor voelt om interviews af te nemen, kunt u contact opnemen met

Henk van Hees
Kerkstraat 15
3755 CK Eemnes
035-5389849

Perikelen betreffende de gerechtskamer

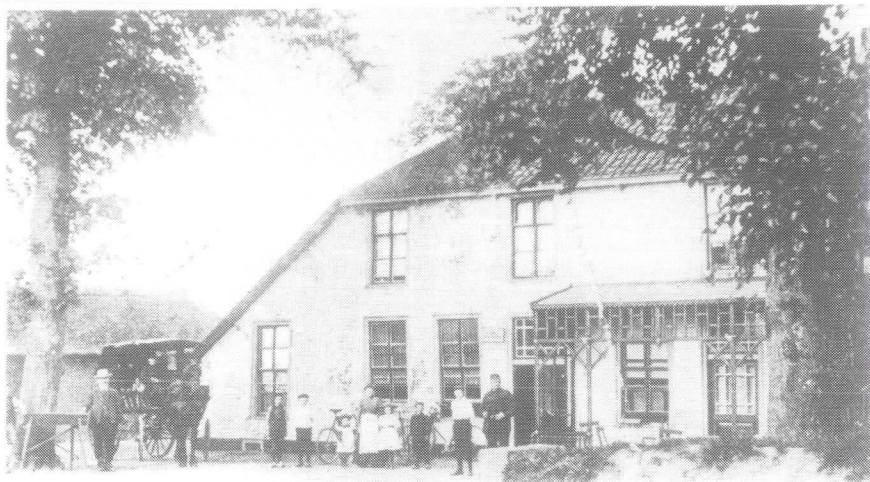
Alvorens we ons ingevulde belastingformulier terugsturen naar de afzender wordt ons gevraagd er een kopie van te maken en deze te bewaren. Vaak doen wij dat ook met andere stukken die we belangrijk vinden. Op deze manier kunnen we later nog eens precies nagaan wat de inhoud van het verstuurd ook al weer was.

Hetzelfde deed de vroegere schout van Eemnes. Alleen, hij had niet de beschikking over die geavanceerde apparatuur die wij gebruiken om een kopie te maken. Hij gebruikte waarschijnlijk zijn ganzenveer, doopte die telkens in de inkt en schreef op die manier een kopie van zijn brief. Dit deed hij van alle uitgaande en inkomende brieven. In het oud-archief zijn zodoende alle brievenboeken en aantekeningregisters dan ook nog aanwezig en kunnen wij ons nu een aardig beeld vormen van het reilen en zeilen van het Eemnes in de vorige eeuw. Tussen de vaak dorre en niet bijster interessante schrijfsels kom je toch ook wel eens vermeldenswaardige stukjes tegen, die je soms een glimlach op je gelaat toveren of je bijna tot een uitroep verlokken van óh, ging dat vroeger zo!

Eén van die verwikkelingen in het Eemnes van 1818 betrof het gebruik van de gerechtskamer en de vergoeding daarvoor.

Op 23 januari van dat jaar werd door Provinciale Staten van Utrecht het volgende besluit genomen. Bij artikel 10 werd bepaald, dat in het vervolg geen huur meer geheven mocht worden voor het gebruik van de "regtskamer of regtshuizen". Dit vanwege het feit dat dit voor "de herbergen te plattelande al een genoegzaam voordeel opleverd."

Uit deze zinnen blijkt dan al dat de werkzaamheden die horen bij een rechtskamer, in

Eemnes binnen

Café: „het Rodekruis“

De eeuwenoude herberg "Het Rooie Kruis" in Eemnes-Binnen ten noorden van het Dikke Torentje. (Nu Wakkerendijk 41 t/m 47.)

Hier moeten in vroeger tijden vaak vergaderingen van het bestuur van Eemnes-Binnen zijn gehouden. De herberg is in 1921 afgebrand.

hedendaags jargon het gemeentehuis, in de dorpsherberg plaatsvonden. We weten dat er vergaderingen plaatsvonden en dat er wel recht gesproken werd. Zo beklagde de schout Mr. Christiaan Dirk Laan zich per brief van 19 februari bij Provinciale Staten, dat de "Herbergiers in mijn gemeente dit wel wat anders zien en weigeren om de gemeentekamer om niet ten hunne huize te hebben." Vervolgens vroeg hij toestemming om van de een of ander een gemeentekamer te huren, dit ten laste van de gemeentekas of om op enige andere wijze daarin te voorzien.

Bij brief van 6 maart daaropvolgend verzoekt de gouverneur, in hedendaags jargon de commissaris van de Koningin, dan nogmaals aan de schout, om de herbergiers op andere gedachten te brengen voordat de schout een ander onderkomen, bijvoorbeeld "bij een particulier persoon gaat huren." Waarop de schout dan weer terug schrijft, dat hij direct "de Heren assessoren (de leden van het college) zulks heeft medegedeeld en in overleg is getreden met de Herbergiers."

Bij herhaaldelijke briefwisseling blijkt dan al gauw sprake van enig misverstand. Inmiddels is het 17 maart geworden en gaat er per kerende post weer een brief naar Utrecht. De schout schrijft dan aan de gouverneur: "Uit het overleg met de Herbergier welke altijd de gemeentekamer heeft gehad, heeft hij, de Herbergier uiteindelijke geantwoord, dat hij gaarne de Gemeentekamer voor niet ten zijne huize wil hebben onder de voorwaarden, dat u, (de schout) de verteringen wil laten valideren (garant staan voor de betaling van de genoten verteringen) welke het gemeentebestuur voor de samenvoeging van het Franse rijk bij hem maakte." De herbergier wilde dan afwachten met het bedingen van huur totdat er een begroting voor het jaar 1818 vastgesteld zou zijn inzake de vertering en kosten van de Raad. Wat die waren werd mij niet goed bekend. "En wanneer nu de kosten in het geheel niet overeen zouden komen met de voordelen welke de herbergier voorheen genoot, zou hij, de herbergier voor 't gebruik van de kamer een somma van twee en vijftig gulden per jaar moeten beuren, zoals ook onder het Franse bestuur plaatsvond." De inhoud van dit laatste stond er mijns inziens niet goed. Het zal wel zo zijn, dat de opbrengst van de verteringen in redelijke verhouding moest staan

Herberg De Lindeboom Wakkerendijk 7 Eemnes op de plaats waar nu de woning van de burgemeester staat. Hier vonden voor 1907 de vergaderingen van het Eemnesser gemeentebestuur plaats. (Links in de opkamer.) Het pand is in 1937 afgebroken.

tot de vroegere huur zoals hierboven beschreven.

Verder motiveerde de schout: "Dat alhier vanouds wel degelijk betaald werd voor een gemeentekamer, want ofschoon er wel geen eigenlijk huurkontraakt bestond, waren de verteringen van de Raad echter van dien aard, dat de herbergier gerekend kon worden uit de winst daarvan een goede huur te genieten. Ook neem ik als schout de vrijheid onder uw aandacht te brengen, dat er geen voordelen spruiten uit de verteringen van de raad aan een herbergier en ik dit ook niet kan toezeggen."

Uit de briefwisselingen bleek nog een stukje onvrede over de vergoeding voor het geacht college. De schout vroeg na overleg met het college om een financiële vergoeding voor hemzelf, secretaris en gemeenteraad. "Een matige vergoeding vond hij niet meer dan billijk" en bracht dit fijntjes onder de aandacht van de heer gouverneur. Het verdere verloop daarvan bleef in nevelen gehuld. Het is te prijzen in de schout, dat hij de inwoners van zijn gemeente er niet mee wilde bezwaren. "Ja, de gemeenteraad tot nog toe zelfs géén personele omslag heeft geheven, maar uit de revenuen van deszelfs goederen de normale kosten betaald heeft, zelfs die voor een billijke huur van een gemeentekamer.

Het eind van het verhaal zal wel zo geweest zijn, dat de herbergier en het geacht college wat water bij de wijn gedaan hebben en gezamenlijk een glaasje gedronken hebben op de nieuwe overeenkomst betreffende het gebruik van de gemeentekamer.

Wim Fecken

Groeneveld geeft langzaam zijn raadsels prijs.

Op vrijdag 21 februari hield de Historische Kring Eemnes haar jaarvergadering. Aan de ruim vijftig aanwezigen werd door de herkozen voorzitter Teus Roodhart onder meer bekend gemaakt, dat rond Koninginnedag een nieuwe publicatie van de Kring zal verschijnen. De leden Henk van Hees, Hans Kleinhoven en Jan Out hebben een boekje samengesteld, dat in samenwerking met de Europese Bibliotheek te Zaltbommel wordt uitgegeven. De titel zal zijn: "Eemnes in Grootmoeders tijd". De hele

gemeente Eemnes, vanaf de Eembrug tot aan de Gooiergracht, zal in 76 foto's en ansichtkaarten besproken worden.

Na de jaarvergadering vertelde W. Paans, directeur van Kasteel Groeneveld, over de laatste ontdekkingen over bouw en verfraaiing van de buitenplaats.

Werd tot voor kort verondersteld, dat Pieter Cornelis Hasselaer, Ambachtsheer van beide Eemnessen en tevens Burgemeester van Amsterdam, het kasteel verrijkt had met de twee rondgebogen vleugels, dit blijkt niet juist. De schatrijke Jan Lucas van der Dussen, die het buiten in 1756 van Hasselaer kocht, heeft zijn vermogen aan de aanbouw en verfraaiing van het kasteeltje besteed. Dit in afwachting van het moment, dat hij de fraaie toneelmeestersdochter, Johanna Maria Chalon, de zijne mocht gaan noemen en met haar in de zomermaanden hier kon gaan wonen. Hiervoor moest hij wachten tot het overlijden van zijn ouders, die tegen dit huwelijk ver beneden hun stand waren! In 1763 was het zover. Trots liet Jan Lucas later zijn vrouw in herderinnetjeskostuum op een van de wandbeschilderingen over het al geschilderde bostaferieel bij-schilderen. Eerder werd verondersteld, dat deze vrouw een van Hasselaers vrouwen (Pieter Cornelis was vier keer gehuwd) zou zijn. Deze deftige dames, van hoge komaf, zouden zich echter nooit gecostumeerd laten afbeelden, als niet ook hun man dit had gedaan. Bovendien is de plaats links van de kasteelheer niet in overeenstemming met het gebruik: rechts van hem zou voor een dame van hogere komaf logischer zijn.

De man op de rechter wandbeschildering staat afgebeeld in een fraai "pruisisch" kostuum. Het is jammer, dat wij het goed geschilderde portret niet kunnen vergelijken met een andere afbeelding van Van der Dussen, want er is van deze man geen ander portret in Nederland

bekend.

Wie de maker van deze schilderijen is, kon onlangs in de wat vage signatuur met veel moeite herkend worden; de om geloofsreden naar Nederland uitgeweken Venetiaan Hieronymus Lapis, die in 1760 in Den Haag zijn meesterstiel haalde, voltooide naar alle waarschijnlijkheid in 1766 dit werk. Zeker weten we dit niet, omdat van het bijgeschilderd jaartal slechts 17.6 leesbaar is. Overigens staat ook in de halsband van de bijgeschilderd hond de letters van de eigenaar V D.: Van der Dussen.

Een inscriptie in het stucwerk in de muziekzaal wijst eveneens op bouw en verfraaiing door Van der Dussen. Er werd het jaartal 1759 gevonden en ... Jan Lucas was sinds 1756 eigenaar van het landgoed! Ook de ingewikkelde constructie van de ronde schuiframen, aldus Paans, bevestigen de nieuwe theorie omtrent de datering van de vleugels.

Steeds meer is men er daarom van overtuigd, dat Jan Lucas van der Dussen de man is, die Groeneveld de gratie gaf van een luxe buitenhuis. Hiermee is men weer een stapje verder in het ontraadselen van de onbekende historie van Kasteel Groeneveld.

Paans verluchtigde zijn causerie met fraaie dia's en gaf de aanwezigen een interessante en boeiende afsluiting van hun jaarvergadering.

Jan Out.

Wie doet er mee?

Wie weet er van?

Rubriek waarin staat met welke onderzoeken en projecten onze leden bezig zijn. Iedereen die erin geïnteresseerd is om mee te doen en die kan helpen aan materiaal kan contact opnemen met de desbetreffende personen:

Henk van Hees, Kerkstraat 15, Eemnes,

tel. 5389849 is bezig met:

- de geschiedenis van het amateurtoneel in Eemnes.

Jaap Luijf, Reijerserf 5, Eemnes, tel. 5313086

is bezig met:

- de familie Luijf in Eemnes.

Gevraagd:

o.a familie verhalen, foto's, familie berichten.

Livia Lankreijer, Aartseveen 94, Eemnes tel.

5389198 is bezig met:

- klederdrachten van Eemnes en omgeving. Wie helpt mee uit te zoeken wat er vroeger in Eemnes aan klederdrachten gedragen werd. We hebben heel mooie inventarisatieformulieren. We zoeken alleen nog een paar mensen erbij om ze in te vullen. Dit kan met de kleding in de hand of aan de hand van oude foto's.

Wie helpt?

Wiebe van IJken, tel. 5389367

Bertie van Wijk-Blom, tel. 5314689

Henk van Hees, tel. 5389849

zijn bezig met:

- het aanleggen van een verzameling bidprentjes van mensen die in Eemnes gewoond hebben. U kunt ons al een plezier doen wanneer u de mogelijkheid biedt om kopietjes te laten maken van uw bidprentjes.

Henk van Hees, Kerkstraat 15, tel. 5389849
Bertie van Wijk-Blom, Raadhuislaan 39,
tel. 5314689

zijn bezig met:

- de families Kuiper en Meijer

- de familie Van Oostrum

Gevraagd: o.a. familie verhalen, foto's,
familieberichten.

Schenkingen H.K.E.

In de afgelopen periode ontvingen wij de
volgende zaken voor de collectie van de HKE:

- Foto's en bidprentjes van Antonia van
Beijeren en Willem Boog van
A.E.G. Helmich
Santhorst 11, 2352 KB Leiderdorp
- 4 Foto's van
T. Blom
Wakkerendijk 57, Eemnes
- Familieboek Horst + Jubileumnummer club-
blad SV-Eemnes (voetbal) t.g.v. 12½-jarig
bestaan van
H.W. van Arnhem
Ambachtstraat 7 1251 PZ Laren
- Bidprentjes, lied i.v.m. 75-jarig bestaan
Bijbelschool, Boek over zeldzame huisdier-
rassen van
H. Roodhart
Streefoordlaan 28a Eemnes
- Kandidatenlijst Verkiezingen Provinciale
Staten 1939 + pamflet van
Nel Tempelaars-van 't Klooster
Wakkerendijk 138 Eemnes

- Foto's afbraak Mariaschool 1992 en Optocht i.v.m. Sluisfeesten van Jan Delfgou
Rutgers van Rozenburglaan Eemnes
- Zes Fokregisters voor koeien en stieren van H. Daatselaar
Evertsenlaan 1 3742 NB Baarn
- Plaat van kaas maken in vroeger tijd van O. Zwanikken
Laarderweg 45 Eemnes
- Matrijs voor een krant- Kopietjes van 18e eeuwse etsen van Eemnes-boekjes-serie foto's van Eemnes in 1897 gemaakt door tandarts E. Stark die toen Klein Larenberg in Laren bewoonde van B. De Boer
Ericaweg 58 Laren NH
- Aquarel van de vroegere boerderij Meentweg 61, vervaardigd door men. Njio uit Naarden van C. van Uffelen
Wakkerendijk 206 Eemnes
- Absentie-en Statistieklijst van de Bijbelschool Eemnes, 1945-1946 van A.C. Sips
Raadhuislaan 76 Eemnes.

Voor al deze schenkingen zeggen we de gevers hartelijk dank.

